Het Britse defensiebeleid en de NAVO

* * Na in een vorige beschouwing uitleg te * hebben gegeven aan enkele binnen de NAVO gebruikelijke strategische termen, wil ik thans overgaan tot een bespreking van het defensiebeleid van de belangrijkste verdragspartners.

Ik vang dan aan met dat van Groot-Brittannië, waar enkele maanden geleden het jaarlijkse Defensie-Witboek uitkwam, dat officieel „Statement on the Defence Estimates 1967" heet en een soortgelijke doel heeft als onze Memorie van Toelichting op de Defensiebegroting voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal.
In het begrotingsjaar 1967/1968 zal Engeland £ 2205 miljoen voor zijn verdediging uitgeven, dat is 6,5% van zijn bruto nationaal inkomen. De cijfers van de vorige begroting waren £ 2172 miljoen en 6,6%. Engeland is dus op zijn defensie aan het bezuinigen en gezien de laatste gegevens denkt het daarbij in de eerste plaats aan zijn deviezen, ergo aan zijn militaire inspanning overzee, met name in het gebied ten oosten van Suez, in dat rond en in de Middellandse Zee en aan zijn in West-Duitsland gestationeerde Rijnleger, de BAOR (British Army on the Rhine).

Hoewel ook de gebieden rond en in de Middellandse Zee een rechtstreekse invloed op de operatieplannen van de NAVO-opperbevelhebber in Europa uitoefenen, gaat de politiek strategische theorie, die de huidige Britse Labourregering aanhangt, in de eerste plaats het Rijnleger aan. Die theorie kan men terugvinden in het Defensie-Witboek en in de tekst van de Lagerhuisdebatten, die op het indienen van de begroting volgden. Zij komt in grote lijnen op het volgende neer.
Labour is van mening, dat zich over Europa een politieke ontspanning voltrekt, die het best in de hand kan worden gewerkt door een vermindering van de strijdkrachten aan beide zijden van het IJzeren Gordijn, en vestigt daarbij vooral ook de aandacht op de, in de toekomst steeds noodzakelijker wordende, samenwerking tussen Rusland en de Verenigde Staten in verband met het gevaar dat Rood China binnen 15 of 20 jaren voor deze wereldmachten zal worden. Men voorziet een snelle intensivering van deze samenwerking, waarbij er bijvoorbeeld op wordt gewezen, dat de desbetreffende landen maar 8 maanden nodig hebben gehad om tot een nucleair akkoord met betrekking tot de ruimte te komen. Aan de andere kant baart de buitengewoon snelle ontwikkeling van het Chinese kernwapen duidelijk zorg. Men voorziet een voortdurende ontspanning in Europa, omdat beide partijen dit dus om economische en militaire redenen nodig hebben. Als gevolg daarvan zal het mogelijk zijn de NAVO-strategie in de naaste toekomst drastisch te herzien, wat tenslotte zal leiden tot een rechtstreekse inwerking op de aard, de samenstelling en de omvang van de strijdkrachten, die deze verdragsorganisatie ter beschikking staan.

De huidige Britse regering ziet in de naaste toekomst elke communistische agressie van formaat haar schaduw ver vooruitwerpen en zij is ervan overtuigd, dat de NAVO, zowel politiek als militair, lang tevoren gewaarschuwd zal zijn, zodat tijdig adequate maatregelen tegen zulk een agressie kunnen worden genomen. Daar wordt dan verder terloops de stelling aan vastgeknoopt, dat de NAVO in een dergelijk geval binnen 48 uren na het uitbreken van een gewapend conflict genoodzaakt zal zijn naar haar nucleaire middelen te grijpen omdat haar conventionele middelen het anders niet langer zouden houden.
Het is daarom doelloos, zo zegt men, logistieke voorraden voor 30 dagen voor conventionele troepen op te slaan, zoals thans is voorgeschreven. De logistieke steun, en dan ook die, welke op herstelwerkzaamheden is gericht, moet in overeenstemming worden gebracht met de gevechtscapaciteit van de conventionele strijdkrachten.

Labour zegt verder, dat het de NAVO in het verleden is gelukt een oorlog te voorkomen, ondanks het feit dat de militaire autoriteiten van oordeel waren niet voldoende conventionele troepen ter beschikking te hebben. Niet alleen deze echter hebben tot het voorkomen van een oorlog geleid, maar vooral ook de dreiging van de strategische kernwapenmacht van de Verenigde Staten en die van de ongeveer 7000 kernwapens, die de NAVO in Europa onmiddellijk ter beschikking heeft. Die nucleaire dreiging bestaat nog altijd en daar wij in een periode van ontspanning

in Europa leven kan de kracht van de conventionele middelen dus worden teruggebracht en moet men deze nu eindelijk eens in overeenstemming gaan brengen met wat de verdragspartners zich ook werkelijk economisch kunnen veroorloven.
Dat men daarbij zodanige voorzorgen moet nemen, dat een eventuele agressie zo snel mogelijk met adequate middelen tegemoet wordt getreden, is de Britse regering duidelijk en zij stelt daarom, dat het nodig zal zijn in Engeland zelf een parate strategische reserve aan te houden, die snel door de lucht moet kunnen worden vervoerd naar elk deel van de wereld, waar zich een militaire crisis zou kunnen voordoen. In dit verband ziet zij uit naar versterking van haar luchttransportvloot.

Met het vorengaande heb ik de voornaamste buiten beschouwing gelaten. Het zal de lezer dat de beveiliging en verdediging van Europa aangaat, geschetst, de maritieme aangelegenheden punten van het Britse defensiebeleid, voor zover ongetwijfeld zijn opgevallen, dat ik mij van elk commentaar heb onthouden.
Dit betekent niet dat er op de Britse plannen geen kritiek mogelijk zou zijn, integendeel. Het lijkt mij echter beter hiermee te wachten tot ik ook het defensiebeleid van de andere grote NAVO-partners zal hebben besproken. Het algemeen overzicht zal een beter beeld geven.
Wel wil ik reeds thans een voorlopige gevolgtrekking maken met betrekking tot de door de NAVO aangehouden strategie van de flexible response, waaraan ik in mijn vorig artikel uitleg gaf.
Ten onrechte wordt wel eens gedacht, dat deze strategie inhoudt, dat in geval van agressie nooit *meteen* gebruik zou worden gemaakt van nucleaire middelen. Zij houdt dat zeker niet in, maar het is evenmin haar bedoeling het te doen. De bedoeling is gebruik van kernwapens te vermijden of het zo lang mogelijk uit te stellen, aangezien dit het ernstigst ingrijpende oorlogsmiddel van de moderne tijd is.
Binnen het kader van de flexible-response-strategie spreekt men in dit verband van de „atoomdrempel", zijnde de trede van de escalatie, waarop men denkt van een kernwapen gebruik te moeten maken. Het ideaal is dus dat die trede zo hoog mogelijk ligt.

Het moge duidelijk zijn dat de strategische opzet, waar Labour voor de toekomst aan denkt, deze atoomdrempel integendeel aanmerkelijk kan verlagen.